

ת"פ 58795/12/14 - מדינת ישראל נגד תומר שלום משעלי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 58795-12-14 מדינת ישראל נ' משעלי(עציר)
בפני כבוד השופט ד"ר אוהד גורדון

בעניין: מדינת ישראל - המאשימה על-ידי
פרקליטות מחוז ירושלים, עו"ד א' שילה

נגד

תומר שלום משעלי - הנאשם על-ידי ב"כ
עו"ד א' טל ועו"ד ג' אלפסי

הכרעת דין

רקע

1. בכתב האישום מיוחסות לנאשם עבירות של קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); זיוף מסמך, לפי סעיף 418 לחוק העונשין, ושימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק העונשין.
2. בפרק העובדות נטען כי במהלך שנת 2009 נוצר בין המתלוננת, גב' ס' ב', לבין הנאשם קשר אישי דרך האינטרנט, במסגרתו הציע הנאשם למתלוננת להשקיע כספים באמצעותו. המתלוננת הסכימה והעבירה לנאשם סכום של ₪ 10,000 במזומן לצורך השקעה. בהמשך אמר לה הנאשם שהשקעתה נשאה רווחים גדולים שכדי לקבלם עליה לשלם עמלות. בתקופה שבין חודש מאי 2009 לבין חודש מאי 2010 העבירה המתלוננת לנאשם, במספר הזדמנויות, סך נוסף של כ-20,000 ₪ במזומן. במהלך מאי 2010 הודיע הנאשם למתלוננת כי השקעתה נשאה רווח של כ-100,000 ₪ ועליה לשלם עמלה בסך 8,000 ₪. הנאשם הסכים לקבל מן המתלוננת שיקים לביטחון עד להעברת הכסף על ידה והמתלוננת מסרה לו שלושה שיקים שלה כשהם ריקים ולא חתומים. במהלך אותו החודש זייף הנאשם את השיקים בכך שמילא בהם פרטים הכוללים את סכום השיק ותאריך פירעונו וזייף עליהם את חתימת המתלוננת ללא רשותה. כך שיק מספר 006 בסכום של 16,000 ₪, שיק מספר 007 בסכום של 3,400 ₪ ושיק מספר 005 בסכום של 6,300 ₪. הנאשם שילם באמצעות השיקים לאחרים. במעשים אלה קיבל במרמה

סך כולל של כחמישים אלף ₪.

על גדר המחלוקת

3. התביעה מבקשת להוכיח את העבירות המיוחסות לנאשם בהיסמך על דברי המתלוננת, אביה וראיות נוספות שתפורטנה בהמשך. מנגד, אישר הנאשם את ההיכרות בינו לבין המתלוננת אך הציג, בתשובה לאישום מיום 3.1.16, הכחשה גורפת כי קיבל כסף או שיקים מהמתלוננת וממילא גם הכחשה שזייף את השיקים או עשה בהם שימוש. בחקירותיו ובעדותו בבית המשפט הציג גרסאות שונות, שהמשותף להן היא הכחשה כי רימה את המתלוננת. לצד זאת טען כי דמויות אחרות בשמות "נמרוד", "איציק" או "אריאל" הם שהונו את המתלוננת ואילו הוא אך סייע למתלוננת וקושר בינה לבין "נמרוד".

4. בכך מתמקדת המחלוקת. לצדה, העלתה ההגנה בסיכומיה טענות שונות למחדלי חקירה ולשיהוי. אלה תפורטנה בהמשך.

ראיות התביעה

עדות המתלוננת

5. המתלוננת, אישה בשנות השלושים לחייה העובדת כסייעת בגן ילדים, העידה עדות מפורטת שנמשכה מספר שעות. הדבר אפשר לי להתרשם ממנה לאורך זמן, ובמהלכו של מעמד שניכר כי לא היה קל עבורה. ניכר במתלוננת: בדרך התבטאותה, בתגובותיה ובהתייחסותה אל הנוכחים באולם, כי מדובר באישה שאינה מתוחכמת ושיחסה לסובב אותה מאופיין בתמימות וברגישות. לא אחת החצינה בקול את תחושותיה ורגשותיה והפגינה את הלחץ שחשה על דוכן העדים. עוד הפגינה זהירות רבה במענה לתשובות על מנת שלא להיכשל ולטעות בדבריה, העידה על עצמה כי יש לה קושי בסיטואציות מורכבות, וסיפרה כי אובחנה בעבר הגם שלא הציגה את תוכן האבחונים (פ' 28 ש' 15-17, פ' 34 ש' 22). אביה, שהעיד בפרשת התביעה, נשאל בידי הסנגור האם המתלוננת סובלת מליקוי כלשהו ובתשובה הסביר כי "היא אדם תמים עם ראייה של העולם כמקום טוב ועל רקע זה היא לא הבינה את המציאות מול מה היא מתמודדת..." (פ' 45 ש' 12-15).

מאפיינים אלה של המתלוננת מצאו ביטוי בדרך בה העידה. היא חזרה וציינה כי היא מתביישת בכך שנפלה קרבן למרמה ומאשימה במידה רבה את עצמה (ראו למשל פ' 26 "קרה פה דבר שהוא ברור טעות שלי שאני האמנתי לבן אדם שהולך אותי שולל ואני עשיתי דבר שמאוד ציער אותי עם כסף שקיבלתי מתנה מסבא וסבתא שלי... לא נעים לי עכשיו להיזכר בזה"). עוד פירשה את התנגדותיותו של ב"כ הנאשם במהלך החקירה הראשית כמתקפות כלפיה, ונתנה ביטוי לתחושותיה אלה בקול ("גם ככה קשה לי, גם אני לבד וגם הוא תוקף כל הזמן" - פ' 13 ש' 17). בשלב מסוים אף סירבה להוסיף ולענות לשאלות מתוך תחושה כי היא נתונה תחת מתקפה (פ' 15). ראו גם את דברי באי-כוח הצדדים בנושא (פ' 12 ש' 9-1).

למרות רמיזות בנושא בסיכומי ההגנה, לא התרשמתי כי תפיסת המציאות של המתלוננת פגומה. מאפייניה לא פגעו בעדותה, ולהיפך: הדגישו את היותה עדות אמינה ומשכנעת. הדבר ניכר באופן בו מסרה את הדברים מעל דוכן העדים, כשהקפידה להשיב לשאלות בצורה עניינית ויחסה חשיבות גבוהה לחובתה למסור דברי אמת

בלבד. תוכן דבריה הראה כי אין המדובר במי שסובלת מקושי בבחור רגישה, תמימה, בלתי מתוחכמת וכנה. לאורך עדותה שיתפה בתחושותיה ובחששותיה באופן שהמחיש את כנותה, ובכלל זה ציינה כי היא נזהרת שלא לטעות בדבריה, וחזרה על חשש זה פעמים רבות לאורך עדותה (לדוגמאות ראו פ/10 ש' 7-8; פ/11 ש' 4; פ/11 ש' 23; פ/27 ש' 4; פ/35 ש' 8). לא אחת נמנעה ממסירת פרטים מחשש לטעות (למשל "אני לא רוצה להגיד משהו שיצא אח"כ לא נכון" - פ/11 ש' 23) ועורכי הדין נדרשו לחזור על שאלות כדי להביאה למסור את המידע. המתלוננת אף לא הסתירה את הקושי עבודה במעמד מסירת העדות, ביקשה כי סבה ישהה עמה באולם (בקשה שנדחתה נוכח התנגדות ההגנה שטענה כי היא מתכוונת להעיד את הסב, אך מיד בתום העדות חזרה בה) וציינה כי "העדות הזו גורמת לי להיזכר בדברים שאני לא רוצה להיזכר בהם" (פ/18 ש' 3) וכי החוויה ציערה אותה מאוד ו"לא נעים לי עכשיו להיזכר בזה" (פ/26 ש' 3). בעיצומה של העדות אף ביקשה לערוך הפסקה (פ/18 ש' 11, 26).

6. עוד ניכר היה כי המתלוננת לא הונעה מרצון להרע לנאשם. היא לא פגשה בנאשם טרם המשפט, ובין הצדדים אין היכרות מוקדמת בשלה עלולה להיות למתלוננת סיבה לטפול אשם בכזב על הנאשם. סיבה מעין זו לא נטענה או בוססה, ובכלל זאת לא נטען כי המתלוננת מנהלת הליכים אזרחיים או פועלת בדרכים אחרות לגביית כספה מן הנאשם.

הרושם אודות כנות עדותה הוסיף והתחזק נוכח העובדה שלא מיהרה להפנות חצים לעבר הנאשם, וכאמור הפגינה זהירות רבה במסירת פרטים עובדתיים, בדגש על פרטים הפועלים לחובת הנאשם. המתלוננת אף נמנעה מהפרזה וכשנדרשה לסוגיות עובדתיות ניסתה ככל יכולתה לדייק, תוך ששללה אומדנים מופרזים. למשל, כשנשאלה כמה פעמים העבירה לנאשם כספים "פעמיים שלוש ארבעים פעם?" השיבה "ארבעים לא. אולי עשר פעמים קצת יותר קצת פחות משהו כזה. אני לא רוצה לומר משהו שהוא לא נכון" (פ/11 ש' 25-26). אציין דוגמא נוספת: כשנשאלה האם, בנוסף לשני שיקים שהוצגו, העבירה שיקים נוספים במסגרת המרמה השיבה כי קיים שיק נוסף אך הדגישה כי לא נפדה (פ/23 ש' 3). כפי שנראה בהמשך, גם יתר הראיות מצביעות על קיומו של שיק שלישי שלא הופקד.

7. במסגרת הקפדתה על דיוק חזרה המתלוננת והדגישה גם כי חלף זמן מאז בוצעו העבירות וכי הפרטים אינם זכורים לה במלואם. לא מצאתי בכך סיבה הגורעת ממשקל עדותה. אמירותיה בנושא אך הוסיפו והמחישו את כנותה (למשל: "באמת עבר הרבה זמן ואני לא זוכרת את כל הפרטים. אשתדל לומר את מה שאני זוכרת" - פ/10 ש' 7). קשייה להיזכר, כמו גם העובדה שלעיתים נדרשה התביעה לרענן את זיכרונה, מובנים על רקע חלוף הזמן המשמעותי מאז בוצעו העבירות. עוד אציין כי דבריה בנושא הושפעו, לטעמי, גם מנטיית לזהירות רבה במסירת תשובותיה ולא דווקא מהעדר זיכרון של כל הפרטים שלבסוף ציינה.

8. כל אלה הותירו רושם של עדות כנה, שיש להיסמך עליה. אציין גם כי מאפייניה של המתלוננת הוסיפו והמחישו כיצד נפלה צעירה זו קורבן למעשי המרמה הנטענים, שוב ושוב לאורך תקופה. במובן זה, התרשמותי מעדותה מחזקת באופן עצמאי את ראיות התביעה.

9. מכאן לתכני העדות. המתלוננת סיפרה כי הכירה אדם בשם תומר ("תומר שזה השם הראשון שזכור לי מכל התהליך" (פ/17 ש' 28) דרך אתר אינטרנט בשם "מקושרים". בתחילה הקשר ביניהם היה בעיקרו התכתבות ידידותית. לאחר מספר חודשי היכרות הציע לה תומר להשקיע את כספה תוך שסיפר לה שדודתו קשורה לחברת השקעות ("כלל קרנות פנסיה" או השקעות) ושקרובת משפחתו "השקיעה שם וראתה רווחים". הוא הצליח לעניינה ולגרום לה לרצות להשקיע את כספה (פ/10 ש' 8-13, פ/17 ש' 28-29). בתחילה העידה שאמרה לתומר

כי אינה עובדת ומחפשת דרך להשקיע את כספה, אך לאחר ריענון זיכרונה העידה כי תומר הוא שהציע לה את ההשקעה, והיא השתכנעה (פ' 33 ש' 8).

10. המתלוננת סיפרה כי "זה התחיל מסכומים קטנים שהעברתי לו במזומן דרך שליח שהוא שלח בשם איציק שהיה מגיע לקבל את הכסף" (פ' 10 ש' 25-26). היא תיארה את איציק כבן 30 לערך, בעל שיער כהה ומאפיר מעט, עור פנים בהיר ועיניים כחולות. איציק, כך מסרה, הציג את עצמו בתור שליח של חברת כלל (חברת "ההשקעות" עליה סיפר לה תומר) והיה מגיע ברכב מסוג רנו מגאן בצבע לבן (פ' 24 ש' 5).

נקודה אחרונה זו באשר לסוג הרכב בו נהג איציק אינה זניחה. בעדותו במשטרה מיום 30.8.10 (ת' 1, הוגש בהסכמה) טען הנאשם כי בבעלותו רכב מסוג רנו מגאן בצבע לבן (ש' 95-100). גם העד שרון ערבה מסר כי ידע באותה תקופה שלנאשם רכב מסוג זה (פ' 64 ש' 27). עוד טען הנאשם כי אינו מכיר את איציק (שם, ש' 148-154), אך בעדותו בבית המשפט טען אחרת - כי בתקופה הרלבנטית נתן את הרכב האמור "...לבחור בשם איציק שהיה עובד בשליחויות ורוב הזמן האוטו היה אצלו" (פ' 78 ש' 9-10). האמירה בדבר סוג הרכב מוסיפה וקושרת, אפוא, את הנאשם לקבלת הכספים מהמתלוננת.

11. המתלוננת הוסיפה וציינה כי את תומר מעולם לא פגשה ואינה יודעת האם התמונות שהציג באינטרנט הן אכן תמונותיו. היא מסרה, מיזמתה, כי חשבה בדיעבד על הדברים ו"יכול להיות שאיציק הוא תומר" (פ' 12). את איציק, כך העידה, נהגה לפגוש ליד ביתה לאחר שתומר תיאם מולה טלפונית את זמן ההגעה שלו ("תומר התקשר להגיד לי שאיציק יגיע בזמן כזה וכזה" - פ' 13 ש' 27). היא נהגה למסור לידי איציק מעטפה עם כסף ולעיתים מסירת הכסף נעשתה ליד מקום בו עשתה קורס מטעם משרד העבודה (פ' 11 ש' 1-8). עוד הדגישה כי עם איציק "לא היה יותר מדי דיבור" וכי רוב השיחות על ההשקעות היו עם תומר או עם נמרוד (פ' 33 ש' 21-22).

12. באשר לסכומי הכסף שמסרה, התקשתה המתלוננת לזכור את הסכומים המדויקים ממרחק הזמן. היא מסרה שדובר בסכום של כ-10,000 ₪ בכל פעם וכי הסכומים הצטברו "לעשרות אלפים" (פ' 11 ש' 25) והעריכה, בזהירות שאפיינה את עדותה, כי העבירה כספים לידי הנאשם כעשר פעמים במהלך התקופה. בהודעתה במשטרה ממנה ציטטה בחקירתה הנגדית (פ' 26 ש' 20-21) אמרה "בהתחלה העברתי 10,000 ₪ במזומן ואח"כ עמלות בסך מצטבר של עוד 20,000 ₪ ובסך הכל 30,000 ₪".

13. המתלוננת הוסיפה והעידה כי תומר, לאחר שקיבל ממנה כספים, מסר לה כי ההשקעה צוברת רווחים ושעליה לשלם בשל כך עמלות: "חודש לאחר שהסכומים הגדילו את הערך שלהם תומר מתקשר אלי וביקש ממני לשלם עמלה על הסכומים דרך איציק והוא שלח את איציק שאני אשלם לו את... יעביר לו את העמלה על הסכומים" (פ' 19 ש' 11-2). ראו גם פ' 25 ש' 19-20). היא אישרה כי לא ראתה הוכחה שאכן נצברו רווחים אך האמינה לתומר שטען בפניה כי ישנו רווח של 100,000 ₪ וכי עליה לשלם עמלה בסך 8,000 ₪. עוד העידה כי שאלה כיצד הצטבר הסכום האמור אך לא קיבלה מתומר תשובה והאמינה לו (פ' 19 ש' 15-20). כן תיארה כיצד שכנעה תומר להוסיף ולהעביר כספים וכיצד, בשלב מסוים, לא היה ברשותה עוד כסף והיא מסרה לתומר שלא תוכל להעביר יותר כספים. הדבר, כך העידה, לא מצא חן בעיני תומר ששאל אם ישנה דרך אחרת בה תוכל להעביר כסף לידיו וכי בשלב זה "משהו התחיל להריח לי מסריח קצת" (פ' 19 ש' 22-26). תומר שאלה אם תוכל להעביר לאיציק שיקים ריקים (פ' 20 ש' 6-7, פ' 28 ש' 24), ואף ביקש שתחתום על השיקים - דבר לו סירבה משום שחשה שמשהו לא תקין וסברה שכך יותר בטוח (פ' 20 ש' 22-23, פ' 21 ש' 4). המתלוננת הוסיפה והעידה כי היא איננה נוהגת להשתמש בשיקים (פ' 21 ש' 26) וכי מסרה שיקים ריקים. לעדותה, הפרטים המופיעים על השיקים שמספרם 006 ו-007

(ת/5, ת/6) אינם בכתב ידה, לרבות החתימה שאינה חתימתה והסכומים אותם לא מילאה אלא למדה עליהם רק בדיעבד מצילומי השיקים שקיבלה מן הבנק (פ/21 ש' 6-7; פ/22 ש' 13-28, פ/33 ש' 30). בהמשך מסרה כי השיחות על מצב ההשקעה היו עם תומר ועם נמרוד, ולא עם איציק (פ/33 ש' 21-22).

14. המתלוננת העידה כי לאחר מסירת השיקים לא היה לה קשר עם איש מהמעורבים בפרשה. לדבריה, לאחר שנמשכו השיקים מחשבונה נציג הבנק התקשר בטעות לאחותה, וידע אותה כי בחשבון הבנק לא נותר כסף (פ/20 ש' 27-28). אז התבררה המרמה להוריה ומיום זה "אבא שלי לא רצה שאני אדבר איתו יותר והטלפון שלי היה אצלו" (פ/24 ש' 7).

15. המתלוננת הוסיפה והתייחסה בעדותה לדמויות נוספות ששוחחו עמה בטלפון. לעניין זה אציין כי למעט "איציק" לא פגשה במי מהם וכי בשאלה, שתשוב ותדון בהמשך, האם הדמויות הנוספות אכן קיימות במציאות או שמדובר באותו אדם שהתחזה בשמות שונים, קיימת אי בהירות. לצדו של "איציק" הזכירה המתלוננת דמות בשם "אריאל", שהתקשר והציג עצמו כעובד של חברת כלל אך כשהיא או אביה ניסו, בהמשך, לחייג למספר ממנו התקשר, קיבלה הודעה כי המספר אינו תקין (פ/24 ש' 12-24). עוד הזכירה המתלוננת כי לאחר שטענה בפני תומר שאין ברשותה כסף נוסף לצורך ההשקעות פנה אליה אדם בשם "נמרוד", הציג עצמו בתור יועץ של חברת כלל ושאל אם יש דרך לעזור לה להעביר כספים נוספים (פ/25 ש' 1-12). אשוב לדמויות אלה בהמשך.

16. הצפייה בעדותה של המתלוננת, תכניה והתימוכין להם שיפורטו בהמשך, מביאים אותי למסקנה לפיה דובר בתיאורי אמת. הוספתי ונתתי דעתי לנקודות בעדות המתלוננת, לגביהן טוענת ההגנה כי הן מוכיחות שאין המדובר בעדה אמינה. איני מקבל זאת:

17. ההגנה טענה כי המתלוננת שיקרה בנוגע למקור הכסף שמסרה לנאשם. המתלוננת העידה במספר מקומות כי היא לא עבדה בתקופה הרלבנטית (פ/11 ש' 3; פ/26 ש' 9; פ/31 ש' 8), כי סבה וסבתה תמכו בה כספית באותה התקופה וממשיכים לעשות כן היום, וכי הכסף שהעבירה לידי הנאשם הינו כסף שניתן לה במתנה על ידי סבה פ/13 ש' 29-31; פ/19 ש' 29-20 ש' 1). אביה, מנגד, טען שהכספים שהועברו היו כספים שהמתלוננת חסכה מעבודה (פ/44 ש' 23).

אין המדובר בפער של ממש. כפי העולה מפלט חשבון הבנק של המתלוננת, ת/4, הכספים לא הועברו ממקור ייעודי אלא מחשבון הבנק של המתלוננת, שמשכה את הכספים מיתרה שנצברה בחשבון (ובהמשך נקלעה ליתרת חובה) ומסרה אותם במזומן. המתלוננת הבהירה שהמתנה שקיבלה מסבה לא יועדה למטרה ספציפית, והופקדה בחשבונה (פ/19-20, פ/27). בתשובה לטענות ההגנה בנושא בסיכומיה, אציין כי העובדה שההפקדה אינה מופיעה בת/4 אינה מהותית, משתדפיס זה אינו מכסה את כל התקופה מושא האישום או את התקופה לפניה - וראו הדיון להלן בת/4. בתדפיס קיים תיעוד גם לפעולה של פרעון "פז"מ קרן" בסך 13,566 ₪, שהמתלוננת העידה כי היא פירעון של חסכון שלה וכי היו לה חסכונות (שם). גם האב סיפר כי הכספים שהמתלוננת חסכה הופקדו בחשבונה (פ/44 ש' 24). מכל אלה עולה כי בחשבון הבנק נצברו כספים וחסכונות ממספר מקורות, ונמשכו ממנו בידי המתלוננת כדי למסרם לנאשם. במצב זה, אפשר שהמתלוננת יחסה את מקור הכספים שמסרה לנאשם להפקדה של מתנה מהסבא, בעוד שהאב יחס זאת להפקדות של כספים שחסכה מעבודה, ואין בכך כדי להוות "שקר" של מי מהם או לגרוע ממהימנות המתלוננת.

גם סוגיה נוספת אינה מעלה "סתירה": העובדה שבעדותה המתלוננת שיערה או העלתה חשד כי תומר, נמרוד ואיציק הם אותו אדם, ושחקירת המשטרה לא אמרה זאת (פ/31-32), אינה משמעותית. המדובר בהשערה

בדיעבד (ראו פ/34 ש' 20), ותו לא.

18. עדות המתלוננת הותירה, אפוא, רושם אמין. לצד הגיונה הפנימי וההתרשמות מאופן מסירתה, נשענת החלטתי להיסמך עליה גם על הראיות שהוצגו ואשר תומכות בה. לכך אגש עתה:

תמיכה בעדות המתלוננת

עדות אביה של המתלוננת

19. אביה של המתלוננת, ע' ב', העיד אף הוא עדות שהותירה רושם מהימן. המדובר במי שאין לו כל היכרות מוקדמת או סכסוך עם הנאשם, וממילא שאין לו סיבה לטפול עליו אשם בכזב. אני מוצא לקבל את דבריו.

20. עדות האב תומכת בזו של המתלוננת במספר היבטים. לעיל עמדתי על תיאוריו את מאפייני בתו, אשר תומכים באיפיונה כקורבן שחולשותיו נוצלו לעבירות המרמה. כך גם המעמד שתיאר האב, בו נחשפה המרמה בפניו עת שב הביתה מן העבודה וגילה את המתלוננת במצב נסער, לאחר שסיפרה על הדברים לרעייתו שאף היא הגיבה בצורה דומה. תיאור המתלוננת בידי האב כמי שבזמן אמת הייתה מפוחדת "בלחץ" ו"בהיסטריה", תומך בטענתה כי רומתה ושולל את טענת העלילה (פ/38, פ/39 ש' 17). כך גם הדברים ששמע מפייה באותו מעמד, "שהיא לא מבינה מה האנשים האלה אמרו לה במאה אחוז. אמרו לה שהכסף מושקע ושהכסף שלה אמור להיות מוכפל" (פ/39 ש' 17-18, פ/42 ש' 9-10).

21. לכך מתווספות פעולות שביצע האב בעקבות הגילוי. הוא העיד כי "לס' היו שני מספרי טלפון לפחות אחד של בחור בשם נמרוד, אחד של בחור בשם תומר שאיתם היא היתה בקשר. בהתחלה היא דיברה איתם וביקשה את הכסף שלה בחזרה. (...) אחרי זה הם התקשרו לטלפון של ס', בהתחלה היה אדם שהציג את עצמו בשם נמרוד, הוא דיבר איתי. הוא אמר לי יש לי עסק לגיטימי שקשור להשקעות ולפי זכרוני הוא אמר שהעסק שלו קשור לחברת בת של חברת כלל ושהוא השקיע את הכסף של הבת שלי ושנצבר לזכותה סכום דמיוני למעלה ממאה אלף ₪, לפי זכרוני הוא אמר סכום יותר גבוה, כל מה שהיא צריכה לעשות זה לשלם סכום גדול 18,000 או 20,000 ₪ אם אני לא זוכר בדיוק ואז היא תקבל את הכסף בחזרה" (פ/38). תכנים אלה מתיישבים עם עדות המתלוננת אודות תוכן הדרישות הכספיות ממנה לתשלום "עמלות" וההסברים שנלוו להן ואשר דמו לדברים שהוצגו בפני האב. האב הוסיף ותיאר ניסיונות של מספר אנשים שהתקשרו בזה אחר זה בשעות הערב לשכנעו "אתה יכול לסמוך על נמרוד הוא באמת עובד בחברה יהיה בסדר תשלם לו את הכסף" (שם) וכיצד, לאחר שביקש מספר טלפון של החברה כדי לברר את הטענה האמורה, טלפן בבוקר וגילה שמדובר במספר מנותק, ובמקביל התקשר לחברת כלל ונענה שאין המדובר בפעולה אותנטית מטעם החברה (פ/39).

עוד תיאר אביה של המתלוננת כיצד ניגש עם המתלוננת לבנק שלה וגילה כי משכה כספים מחשבונה והעבירה אותם במסגרת המרמה - נתון המתיישב כאמור עם דברי המתלוננת ועם התדפיס ת/4. הוא סיפר גם כי ניהל מספר שיחות עם תומר בניסיון לקבל את הכספים, וכי תומר טען באזניו שהכל תקין, שנמרוד מסר לו שלזכות המתלוננת נצברו כספים רבים וכי אם המתלוננת תשלם חוב שנצבר להם, שאת טיבו לא הסבירו אך סיפר שיש אדם שלישי אותו כינו "שחקן" הדורש את התשלום, יועברו אליה הכספים (שם, ש' 14-5). הוא הוסיף שמספר ימים לאחר שדרש את הכסף ואיים לפנות למשטרה "התקשרו מהבנק ואמרו שהגיעו לפירעון שני שיקים של ס' על סכומים גבוהים" שאז למד מהמתלוננת

"שהיא נתנה שיקים ריקים לא חתומים, ללא תאריך או סכום" (שם, ש' 19-25), הבין כי מדובר במרמה וחדל מניסיונותיו לדרוש חזרה את הכספים (פ/46).

22. דבריו של האב מתווספים, אפוא, לעדות המתלוננת ותומכים בה. במשמעות התייחסותו לדמות הנוספת, "נמרוד", אדון בהמשך. אציין עם זאת כי אמירתו שהמתלוננת אמרה לו שמסרה כספים גם לדמות זו וגם לתומר אינה קבילה לתוכנה בהיותה עדות שמיעה. המתלוננת עצמה מסרה, כאמור, כי תומר היה הדומיננטי בפעולת המרמה מולה ולו העבירה את הכספים באמצעות "איציק", בעוד ש"נמרוד" נכנס לתמונה רק לאחר שמסרה שאין לה עוד כספים להעביר. אפשר כי ביזכרנו של האב, שנכנס לתמונה בשלב מאוחר ושוחח עם הדמות שהציגה עצמה כ"נמרוד", נטמע גם שמו של האחרון באופן בלתי מדויק.

23. מכאן לראיות נוספות התומכות בעדות המתלוננת:

תדפיס בנק ת/4

24. המתלוננת סיפרה כי מדובר בתדפיס חשבון הבנק שלה, שהיא עצמה הדפיסה והביאה למשטרה (פ/16). התדפיס מכיל תנועות בתקופה 2.3.10 - 17.5.10, כך שאינו מכסה את כל התקופה מושא האישום. עם זאת יש בו לתמוך בטענות המתלוננת:

25. ראשית, בהעדר הפקדה של משכורת או הפקדות משמעותיות אחרות, דבר המתיישב עם טענות המתלוננת לפיהן היא לא השתכרה למחייתה באותה תקופה (פ/31).

26. שנית, ועיקר, בתדפיס מופיעות משיכות על סך של 10,000 ₪ מיום 28.3.10 ועל סך 6,000 ₪ מיום 28.4.10. המדובר במשיכות חריגות, הן בסכומן - כאשר רוב התנועות לחובה בתדפיס האמור הן תנועות בסכומים קטנים של מאות שקלים או של חיוב כרטיס אשראי בסכום הנע סביב אלפיים ₪, והן בכך שמדובר במשיכות מזומן מן הקופה בסניף הבנק. עוד מופיע בתדפיס תיעוד פרעון, ביום 17.5.10, של שני שיקים: האחד בסך 16,000 והשני בסך 3,400. פרעון, שהותיר את החשבון ביתרת חובה משמעותית. מסיבות דומות לאלה שצוינו לעיל, גם התנועות הנוגעות לשיקים הן תנועות חריגות בחשבון האמור. המתלוננת מסרה כי המשיכות הנזכרות לעיל מתעדות מקרים בהן משכה מזומנים, אותם מסרה לאיציק בתיאום עם תומר. עוד מסרה כי פירעון השיקים נוגע לשיקים שמסרה לתומר (פ/15-16). העתקי השיקים הוצגו כראיה והולמים, כפי שיפורט בהמשך, את האמור בתדפיס. כל אלה תואמים זה לזה, באופן המבסס את עמדת התביעה.

שיקים

27. המתלוננת סיפרה, כאמור, כי לבקשתו של תומר מסרה מספר שיקים ריקים, ובהמשך גילתה כי שניים מהם הופקדו לאחר שמולאו בהם פרטים, לרבות סכומים וזיוף חתימתה. בהליך עצמו הוצגו העתקי שני שיקים שסומנו במספרי המוצג ת/6 ות/5 (ת/5 הוגש גם כת/12) ולצדם תדפיס הבנק המתעד את פרעונם (ת/4). המתלוננת הזכירה, כאמור, גם שיק שלישי שלא נפרע, וגם טענתה זו הולמת את הראיות כפי שיפורט עתה. כל אלה מהווים ראיה מרכזית הפועלת לחובת הנאשם.

28. בהודעתו ת/3, שתוכנה יובא ביתר הרחבה בהמשך, אישר הנאשם כי החזיק בשיקים אלה, מילא עליהם את הסכום והתאריך ואף זייף את חתימת המתלוננת. בהמשך, כפי שיפורט במסגרת הדין בגרסאותיו, ניסה לחזור בו מהודאה זו באופן בלתי משכנע. המדובר באלמנט מרכזי אשר קושרו לעבירות המיוחסות לו. לכך מתווספים אלמנטים נוספים:

29. על השיק ת/6, בסך 3,400 ₪, מתנוסס שם המוטב "יעיש עדי". שם זה מופיע גם על גב השיק יחד עם מספר חשבון. אדם בשם **אריה יעיש** (להלן: "יעיש") העיד כעד תביעה, ומסר כי מדובר בשמה של בתו וכי הוא-עצמו קיבל את השיק מהנאשם כשהוא מלא למעט שם המוטב וזאת על חשבון חוב של הנאשם כלפיו במסגרת הימורים לא חוקיים. יעיש הוסיף והעיד כי מילא על השיק את שמה של בתו והורה לה להפקיד את השיק (פ/50-47).

הודעתו של העד, ת/9, הוגשה לפי סעיף 10א לפקודת הראיות ואני מחליט להיסמך עליה נוכח אמירותיו החוזרות והנשנות של יעיש בעדותו כי אינו זוכר את הפרטים הרלבנטיים בחלופ הזמן, ואישורו כי הדברים שמסר בהודעה הם אמת ושיקפו את זיכרונו בזמן אמת (פ/50 ש' 1-2). בהודעה זו מסר יעיש כי קיבל מהנאשם שני שיקים של המתלוננת כערובה לתשלום חוב בגין הימור משותף שלו ושל העד. לאחר שהנאשם לא שילם את החוב העד התקשר אליו, ואמר לו שהוא מפקיד את השיק ת/6 בסך 3,400 ₪ אותו הפקיד לחשבון בתו לאחר שרשם את שמה בחזית ובגב השיק. כשהשיק חזר, הודיע לנאשם ששלח מזומן לתשלום חובו. עוד מסר כי הנאשם נתן לו שיק נוסף בסך 6,300 ₪, אותו נמנע מלהפקיד. יצוין כי שיק זה לא הוצג כמוצג, אך יעיש מסר כי קרע את השיקים לפי הנחיות הנאשם (שם, ש' 44-46). טענתו זו הולמת את טענת המתלוננת אודות שיק שלישי שמסרה, ושלא נפרע.

30. נתתי דעתי לטענות ההגנה, שניסתה לגרוע מעדותו של יעיש. איני מקבלן. לא נעלם מעיני שמדובר באדם שמסר כי עסק בהימורים בלתי חוקיים, או כי בהודעתו טען ששלח את טופס ההימור עם הנאשם בעוד שבעדותו טען שרק הנאשם הימר. ועם זאת, לא שוכנעתי ולו ברמת הספק כי מדובר בעדות כוזבת וזאת בדגש על הסוגיה הרלבנטית כאן, שעניינה בקשר שבין הנאשם לבין השיקים שנמסרו ליעיש. דבריו של יעיש בנושא נתמכים בשם המוטב על השיקים ואיני רואה סיבה שתהיה ליעיש לשקר בנושא זה. עוד יצוין כי העד חזר וטען שאינו זוכר היטב את הפרטים בחלופ הזמן, דבר שעשוי להסביר את הפערים המדודים שבין הודעתו ובין עדותו.

31. לכך יש להוסיף כי הנאשם, בהודעותיו ת/1 ות/3, אישר כי מסר ליעיש שני שיקים של המתלוננת לאחר שמילא את פרטיהם (למעט שם המוטב) וזייף את חתימתה. הוא עשה כן לאחר שתחילה הכחיש מסירת שיקים של המתלוננת. פירוט בנושא יובא בהמשך.

הדבר מוסיף ומקשה לקבל את טענות ההגנה כנגד עדותו של יעיש, ומוסיף וקושר את הנאשם לשיקים הנדונים ולעבירות המיוחסות לו.

32. שיק שני הוצג, כאמור, כת/5 או כת/12. יש לציין כי אותנטיות המוצג נסמכת על כך שהוגש הן באמצעות המתלוננת כצילום שיק שהודפס מחשבונה (ת/5) והן באמצעות המוטב לפקודתו נרשם השיק, עד התביעה מר **שרון ערבה** (ת/12, פ/65). על השיק מתנוסס שמה של המתלוננת והוא נושא את הסכום 16,000 ₪. מר ערבה העיד במסגרת פרשת התביעה ומסר כי קיבל את השיק מידי הנאשם ששלח אותו באמצעות נהג מונית תוך שהוא משוחח בטלפון עם מר ערבה, וזאת כתשלום עבור הלוואה שהלווה העד לנאשם. עוד מסר שהפקיד את השיק, שחזר (פ/64-63, פ/73). לאחר מכן "חיפשתי אותו ולא ענה לי ואח"כ אמר לי שזה לא יכול להיות שזה חזר, זה שיק של אחותי, ככה הוא אמר" (פ/66 ש' 13).

עדותו של מר ערבה, בכל הנוגע לקבלת השיק מהנאשם, אמינה בעיני. עלה ממנה כי דובר באדם שהלווה לנאשם, לבקשתו, סכום כסף. תיאורו כיצד התחמק הנאשם מתשלום היה אותנטי ואמין. כך גם התיאור כיצד הופתע מכך שהשיק חזר והוא מצא עצמו בחקירה משטרתית (שם), והכחשתו לשאלות הסנגור כי רשם את תוכן השיק אשר מתיישבת עם מכלול הראיות בנושא רישום התוכן (פ/69). לא הוצגה כל סיבה בשלה יקשור העד את הנאשם להתרחשות זו, לולא ארעה בפועל.

33. עוד אמינה עלי אמירתו של העד לפיה, בחקירתו הראשונה ומתוך לחץ וחשש לסבך את הנאשם "המצאתי סיפור שכלל לא קשור לכל מה שהיה שם". "רציתי לעזור... לתומר". בחקירתו השנייה, כך מסר, סיפר את האמת (פ/64 ש' 1, פ/67). העד תיאר כיצד, לאחר החקירה הראשונה, "חזרתי הביתה ישבתי עם אשתי ואמרתי למה לשבת מול חוקר ולשקר ולהמציא דברים בזמן שאני יודע את מה שהיה, גם ככה לא עשיתי שום דבר אז, אני לא רגיל לשבת בחדר חקירות אני לא מכיר את זה אז נלחצתי" (פ/67 ש' 11-13). האופן בו נמסרו הדברים מעל דוכן העדים העיד על כנותם, וכך גם התיישבותם עם מכלול הראיות, ובפרט עם השימוש שעשה הנאשם בשיק ת/6 שאף אותו מסרה המתלוננת.

34. ההגנה ניסתה לטעון כי דווקא הודעתו הראשונה של העד היא אמת, אך נמנעה מלהציג בפניי את ההודעות עצמן דבר אשר מוסיף ומקשה לבחון את טענותיה וממילא לקבלן. ועם זאת, מהטעמים שפורטו לעיל גם אם בחקירתו הראשונה מסר העד דברים המגוונים על הנאשם אין בכך לסייע לתזת ההגנה.

35. לא נעלמו מעיני קשיי העד להשיב אודות מקור הכספים שהלווה לנאשם, אודות נסיבות מתן ההלוואה ואודות המהלכים בהם נקט לאחר שהשיק חזר כדי לקבל את כספו (פ/70-72, פ/74). איני שולל כי העד לא חשף את מלוא היבטי ההתרחשות, דבר שעשוי להסביר גם מדוע ניסה בהודעתו הראשונה להימנע ממסירת אמת. ועם זאת, מהסיבות שפורטו לעיל סבורני כי ה"גרעין הקשה" של עדותו לצרכי הליך זה, שאינו עוסק בטיב ההלוואה שסיפק לנאשם אלא בכך שהנאשם מסר לו את השיק שקיבל מהמתלוננת, הינו דברי אמת.

36. עוד אציין כי גם עדותו של שרון ערבה נתמכת בהודאת הנאשם בהודעתו ת/3, שתיסקר בהמשך, כי רשם על גבי השיק הרלוונטי את כל הפרטים (כולל זיוף חתימת המתלוננת), למעט שם המוטב. אמנם הנאשם הכחיש כי העביר את השיק לערבה, אך אמירה זו אינה אמינה עלי.

37. כל אלה מעלים שימוש של הנאשם, לצרכיו, בשלושה שיקים שמסרה המתלוננת במסגרת המרמה - שני השיקים שהוצגו, והשיק השלישי עליו העידו המתלוננת ויעיש. הדבר מסבך את הנאשם בביצוע העבירה, ומוסיף ושולל את טענותיו לפיהן שימש "אך" כמתווך או כמי שסייע למתלוננת בתום לב, בעוד שזו רומתה בפועל בידי אחרים שקיבלו את הכספים.

38. אוסיף ואדון בטענות שהעלתה ההגנה בנושא לשיקים: ההגנה הצביעה על כך שבדוגמאות כתיבה אותן מסרה המתלוננת למשטרה, ת/7, כתבה את המילה "מאות" עם שגיאת כתיב ("מעות"). כך מופיע גם באחד השיקים, ת/6. המתלוננת לא ידעה תחילה להסביר זאת, אך בהמשך שיערה כי התבקשה בחקירת המשטרה להעתיק את הטקסט שעל השיק בכתב ידה אל המסמך ת/7, ומכאן החזרה על הטעות המופיעה במקור בנוסח השיק (פ/29). השערתה זו נתמכת בכך שת/7 מציג תבניות בצורת שיקים ועליהם סכומי השיקים ושמות המוטבים שעל השיקים המקוריים, ובכך שגם שהנאשם מסר דוגמאות כתיבה עם נוסח השיקים (ת/2). לכן, איני סבור כי די בנושא זה להראות שהמתלוננת כתבה את תוכן השיק. זאת על אחת כמה וכמה נוכח הודאתו של הנאשם בחקירתו, כי הוא שעשה

זאת.

39. בדומה, איני סבור שיש נפקות לכך שהמתלוננת, כשהעתיקה את השיק ת/6 למסמך ת/7, כתבה "איש עדי" במקום "יעיש עדי" שהוא השם המופיע במקור בת/6. רישום שם המוטב בת/6 הוא בכתב יד שניתן לפענחו גם באופן השגוי האמור. ועוד, בניגוד לטענות ההגנה בנושא (פס' 158 לסיכומיה), גם הנאשם כשהתבקש בחקירתו להעתיק את השיק טעה וכתב את השם "איש" וזאת לצד מספר גרסאות אחרות (עמ' 6 לת/2).

40. ההגנה הצביעה על כך שבתחתית השיקים מופיע מספר סניף 26231, בעוד שמספר סניף הבנק המופיע על תדפיס חשבון הבנק של המתלוננת ת/4 הוא אחר - 288. אין בכך להעלות או להוריד. זאת, ראשית, משאין טענה כי השיקים ת/5 ות/6 זויפו - הנאשם עצמו אישר, כפי שנראה בהמשך, שהתקבלו מידי המתלוננת. שנית, מכלול האינדיקציות קושר את השיקים לחשבון הבנק של המתלוננת: שמה ופרטיה מתנוססים על השיקים, מספר החשבון זהה בין השיקים לתדפיס ת/4, פעולות הפקדת השיקים מתועדות בת/4 כולל תאריכי הפעולה הפניה למספרי השיקים (006 ו-007) המופיעים גם על השיקים עצמם, ומתועדות גם על העתקי השיקים עצמם, הן בגב השיק והן בראש כל העתק. מכאן לנימוק השלישי: בתדפיס הפעולה המופיע בראש העתקי השיקים ת/5 ות/6 מופיע מספר הסניף 288, כמו בת/4.

41. טענות ההגנה לא גורעות, אפוא, ממשקלן של הראיות החיצוניות התומכות בעדות המתלוננת. לצד ראיות אלה אוסיף ואדון בדברים שמסר הנאשם עצמו אשר מספקים תימוכין לראיות התביעה במספר היבטים.

פרשת ההגנה

הנאשם

42. גרסת הנאשם בחקירותיו לא הייתה אחידה. בהודעתו הראשונה, ת/1, הכחיש באופן גורף את העבירות שיוחסו לו ובכלל זה טען כי "בחיים אני לא זייפתי צ'קים" והכחיש כי קיבל לידי שיקים והבטיח להעביר תמורתם רווחי השקעות (ש' 1 וש' 37-40). בהמשך הכחיש כי הוא עוסק בהשקעות וכשנשאל האם הוא מהמר השיב "רק בוויגר" וכי בתקופת המונדיאל הוא וחברים הימרו והפסידו כספים (ש' 13). האמירה מתיישבת עם עדותו של מר יעיש). כשנשאל האם יש לו חברים שעוסקים בהשקעות השיב כי "יש לי כמה חברים שעובדים שכירים בבורסה" ונקב בשמות בני, ארז ואבי חלפון (ש' 19).

כשנשאל אודות אריה יעיש טען הנאשם תחילה שאינו מכירו, הכחיש שמסר לו שיקים ואז טען שאינו זוכר (ש' 42-48). כשנשאל שוב השיב שהשם מוכר לו אך האדם אינו זכור לו (ש' 55). בהמשך הכחיש שהעביר ליעיש שיקים בסכומים של אלפי שקלים וטען "אני לא ממלא סכומים כאלו בחיים" (ש' 64). בשלב זה שינה טעמו וזכר כי הוא מכיר את "אריה מרמלה" שיחד עמו ושותפים נוספים הימרו ב"וויגר". כשנשאל אם העביר לאריה שיקים התחמק וטען שלא נתן לו שיקים "ביד", וכשנשאל האם העבירים דרך אדם אחר השיב "יכול להיות שכן דרך עופר" (ש' 75-83). עם זאת הכחיש שדובר בשיקים של המתלוננת (ש' 196).

הנאשם נשאל אודות מספר הטלפון 054-7043839. מדובר במספר אותו מסרה המתלוננת כמספר ממנו התקשר תומר ושוחח עמה (פ/25 ש' 27). הנאשם אישר כי השתמש במספר זה משך כשנה (עד כחצי שנה טרם החקירה). לדבריו דובר בטלפון של אחיו שהוא נטל לשימושו וכי דובר במכשיר ששימש אותו בלבד (ת/1 ש' 53-50). זהו אלמנט

ראשון בדברי הנאשם המראה כי הוא "תומר" אליו התייחסה המתלוננת בעדותה. אלמנט נוסף אשר נדון לעיל עוסק בסוג הרכב: הנאשם אישר בהודעה זו שברשותו רכב מסוג רנו מגאן בצבע לבן, בהתאמה לטענות המתלוננת לפיהן "איציק" שנשלח בידי "תומר" לקחת ממנה כספים הגיע ברכב כזה.

לגבי שרון ערבה, הכחיש הנאשם כל היכרות עמו, כי לווה ממנו כספים או כי העביר אליו שיק (ש' 71, 89-91). עם זאת אישר הנאשם כי מספר טלפון נוסף, 052-9502233, הוא בשימוש וזאת בהתאמה לעדותו של שרון ערבה שמסר כי שוחח עם תומר במספר זה (פ/66 ש' 20). הנאשם לא ידע להסביר כיצד ערבה, אותו לטענתו לא הכיר, ידע למסור מספר טלפון זה.

כאשר נשאל הנאשם לגבי השם "נמרוד", מסר כי הוא מכיר אדם בשם נמרוד מועלם שעוסק בהשקעות "יש לו בת"א משרד להשקעות נדל"ן כזה. אבל אני מכיר אותו שלום, שלום לא יותר מזה". הנאשם טען שאין ברשותו את מספר הטלפון של נמרוד אך מסר שמות ומספרי טלפון של חברים שלו שדרכם ניתן להגיע לנמרוד. כפי שנראה בהמשך, מדובר במהלך שמסבך את הנאשם. עוד סיפר הנאשם כי אין לו עסקים עם נמרוד אך "פעם אחת קישרתי אותו לבחורה, ברח לי השם שלה נדמה לי שהיא מת"א אבל אני לא בטוח בזה, קשרתי אותם להשקעות..." (ש' 116-120, 184-187).

בשלב זה הוצג לנאשם שמה הפרטי של המתלוננת. הוא השיב שהכיר אותה באמצעות אתר מחשב (תחילה נקב בשמות "תפוז" ו"נענע" ובהמשך אמר שייתכן שדובר באתר "מקושרים"), "לא נפגשנו... רצינו להפגש אבל זה לא הסתדר" וכי דובר באותה בחורה שקישר בינה לבין נמרוד. כשנשאל מדוע קישר ביניהם השיב "היא חפשה עבודה, רצתה לעבוד פקידה להשקיע, לא זוכר בדיוק לא היה כלום, אפילו לא נפגשנו". בשלב זה טען הנאשם שלא שוחח עם המתלוננת על כסף ולא קיבל ממנה כסף (ש' 129-140). כשהוצג בפניו כי היא טוענת שהציע לה להשקיע כסף טען שהמתלוננת חיפשה עבודה והוא הפנה אותה לנמרוד "כי שמעתי עליו דברים טובים שאנשים משקיעים אצלו כספים, נתתי לה טלפון והם דיברו ביניהם" (ש' 144-145). הוא הכחיש כי אמר למתלוננת שדודתו "בכלל מימון", כי שלח בחור בשם איציק לאסוף מהמתלוננת כספים "לא קבלתי ממנה כלום" או כי קיבל ממנה שיקים (ש' 147-164). כשהוצג בפניו העתקי השיקים ת/5 ות/6 השיב שלא ראה אותם בעבר ולא כתב עליהם דבר (ש' 167-175). כשהוצג בפניו שאמר למתלוננת שהוא ואחרים ישקיעו את כספה ודרשו עמלות, השיב שאינו קשור לכך (ש' 178). הוא אישר ששוחח עם אביה של המתלוננת ש"רצה לדעת מה קרה" וטען שהציע לאב לארגן מפגש עם נמרוד והאב אמר שיחזור אליו (ש' 180-182).

43. גרסתו של הנאשם בחקירה זו אישרה, אפוא, את עצם הקשר עם המתלוננת - דבר המראה כי הוא אותו "תומר" אליו התייחסה, וסיפקה נתונים נוספים המתיישבים עם ראיות התביעה. עם זאת, בגרסה זו הוכחה מעורבות בקבלת כספים או שיקים מן המתלוננת, ברישום השיקים או במסירת שיקים של המתלוננת ליעיש ולערבה, ומעורבות הנאשם צומצמה ליצירת קשר בין המתלוננת לנמרוד, לצרכי חיפוש עבודה של המתלוננת.

44. בעמדה זו חלה תפנית בחקירה השנייה, ת/3. בתווך מסר הנאשם דוגמאות כתיבה, לרבות העתקה של השיקים הנדונים (ת/2). כשאלה הוצגו לו בפתח החקירה ונאמר לו כי הוא שרשם את השיקים של המתלוננת השיב "כן לפי הכתב יד זה נכון" ואישר שקיבל את ההמחאות של המתלוננת, רשם את תכנן וכי שיקר בהודעה הקודמת לעניין זה (ש' 9-15). כשהתבקש להסביר כיצד קיבל את השיקים טען תחילה שאינו יודע וייתכן שקיבלם מנמרוד, ובהמשך טען בביטחון שקיבלם מנמרוד "אצלו בת"א", הגם שלא ידע לומר מדוע לא סיפר על כך קודם (ש' 17-21 ו-38). הנאשם טען שקיבל מנמרוד שני שיקים והכחיש קבלת שיק שלישי תוך שחזר על הטענה לפיה אינו מכיר את שרון ערבה (ש' 31-34). לדבריו, נמרוד נתן לו את השיקים משום שגם הוא שלח טופס "ווניר" יחד עם אריה (יעיש - ש' 11).

36. בהמשך טען שנמרוד נכח עת נתן את השיקים ליעיש בביתו ברמלה (ש' 44). כשנשאל מדוע אם כך נדרש נמרוד לתת לו את השיקים ולא העבירם בעצמו לאריה, התקשה להשיב (ש' 49-56). בהמשך הכחיש שמסר את השיקים לאריה כשתוכנם מלא, או כי קיבלם מהמתלוננת באמצעות איציק "לא מכיר את האיציק הזה בכלל" (ש' 58-63). כשנשאל מה רשם על השיקים השיב שרשם את התאריך, את הסכום במילים ובמספר, כי חתם בשמה של המתלוננת אך לא רשם את שם המוטב, וכי הוסיף "חתימת קשקוש" ליד שמה של המתלוננת על אחד השיקים. הוא אישר שזייף במודע את חתימתה של המתלוננת וכשנשאל מדוע עשה זאת השיב "לא חשבתי מספיק" (ש' 67-68). עוד אישר כי מסר ליעיש שיק נוסף, שגם אותו מילא וחתם בשם המתלוננת, הגם שלא זכר את סכומו והאם רשם עליו את שם המוטב (ש' 75-81). לגבי השיק שנמסר לשרון ערבה מסר כי רשם גם אותו אך טען שלא נתנו לערבה ויתכן כי נמרוד נתן לו אותו (ש' 85). כשהתבקש למסור את כתובתו של נמרוד השיב שהוא גר בגבעתיים ו"אני צריך לברר את זה בתוך יום יומיים אני אביא את הכתובת שלו" (ש' 96). הנאשם המשיך להכחיש שהיה מעורב במרמה כלפי המתלוננת וכשנשאל מדוע אפוא רשם את השיקים השיב שנמרוד ביקשו לעשות זאת (ש' 106).

45. הודעות הנאשם מעלות, אפוא, מהלך הדרגתי של נסיגה מעמדה המכחישה כל מעורבות בעייתית בהתרחשות הרלבנטית, לעבר הודאה ברישום תוכן שלושת השיקים וזיוף חתימת המתלוננת, ואף במסירת שניים מהם ליעיש. יש בכך לסבכו באופן משמעותי בביצוע העבירות המיוחסות לו ולהוסיף ולהמחיש את הבעייתיות שבגרסתו הבלתי-אחידה. אמנם, בגרסתו בת/3 אין הודאה מלאה בביצוע מרמה והוא ניסה להפנות חיצים ל"נמרוד", אך חוסר היכולת לתת אמון בטענות הנאשם, בצירוף ראיות התביעה, לא מאפשרים לקבל תזה זו.

46. הדבר מוביל אותי לעדות הנאשם, בה הציג גרסה נוספת. טרם סקירתה אציין כי עדות הנאשם הותירה רושם בלתי אמין. הנאשם "דיקלם" את עדותו הראשית הקצרה, וחקירתו הנגדית אופיינה בניסיונות חוזרים ונשנים להפנות את האשם לכיוון של דמויות אחרות ("נמרוד" ו"איציק") ובקושי בולט שלו לספק הסברים הולמים לראיות נגדו או ליישב את טענותיו-שלו זו עם זו. הוא התחמק בצורה בולטת ממענה ענייני בסוגיות קשות עבורו, כשהוא נאחז לא אחת באופן בלתי משכנע בחוסר זיכרון. לצד תכנם, הצפייה באופן בו הוצגו הדברים המחישה כי מדובר בכזבים.

47. מכאן לעדות עצמה. הנאשם אישר שהכיר את המתלוננת דרך אתר "מקושרים" באינטרנט וכי לאחר קשר באמצעות האינטרנט עבר לשוחח עמה טלפונית. עוד אישר שמעולם לא פגש במתלוננת. הפעם טען, בניגוד לאמור בהודעותיו בהן דיבר על חיפוש עבודה בידי המתלוננת, כי המתלוננת מסרה לו שהיא מבקשת להשקיע כספים "ושאלה אם אני מכיר אנשים". הנאשם טען שקישר בינה לבין נמרוד ולמד שהשקיעה אצלו כספים "ואני יודע שהיה ביניהם בלגן. אני זוכר שהתקשר אלי גם האבא וניסיתי לקשר שם, הבנתי שהיא צריכה לשלם סכום מסוים כדי להוציא את הכסף... חוץ מקשר טלפוני לא היה לי קשר לדבר הזה לא קיבלתי שקל לא הרווחתי". עוד בניגוד להודעותיו בהן טען כי למעט הקישור עם המתלוננת לא היה לו כל עיסוק עם נמרוד, טען הפעם הנאשם כי "אני בעצמי נעקצתי על ידי נמרוד הזה" (פ/77-78).

48. בחקירתו הנגדית, כשנשאל מה היה סוג הרכב שהחזיק, סטה מן הגרסה שמסר בהודעתו ת/3 לפיה לא הכיר את איציק, וטען כי היו לו שתי מכוניות לרבות רכב מסוג רנו אותו נהג לתת "לבחור בשם איציק שהיה עובד בשליחויות ורוב הזמן האוטו היה אצלו" (פ/78 ש' 9-10). כשנשאל על מספרי הטלפון שהחזיק, המהווים כאמור בעיה עבורו בשל ההתאמה בין דברי המתלוננת ושרון ערבה בנושא לבין דבריו-שלו בחקירה, ניסה להתחמק: הוא טען שאינו זוכר את מספר הטלפון שהחזיק, כשנשאל אודות המספר 052-9502233 (בו נקב גם ערבה) טען שהמספר לא מוכר לו וכשנאמר לו שבהודעתו אישר שמדובר במספר בו השתמש השיב שאינו זוכר. עמדה דומה הציג לגבי

המספר 054-7043839 אותו מסרה המתלוננת, וזאת למרות שקודם לכן, בהודעתו, אישר שמדובר במספר ששימש אותו (פ/79-78).

49. בהמשך, כשנדרש להיכרותו עם אריה יעיש, הציגו הנאשם בתור "מהמר כפייתי" ש"היה עובד עם נמרוד" וסיפר כי "היינו מעבירים אצלו את הטופס של הווינר" תוך שאישר כי נהג להמר בטפסים אלה ולהגיע עם נמרוד לאריה ברמלה ולהמר בשותפות (פ/80 ש' 17-פ/81 ש' 19). כשנטען בפניו כי חב ליעיש כספים, הכחיש זאת הנאשם וטען שנהג לשלם ליעיש במזומן ו"העברת כספים היה בחור איציק שהיה נהג שהיה מעביר עם נמרוד ואריה הם עבדו ביחד" (פ/82 ש' 10). בדברים אלה חשף כי איציק, אותו אדם שבחקירתו טען שאינו מכירו ובעדותו הראשית כי נתן לו את רכבו, נהג גם להעביר כספים.

50. בשלב זה נשאל הנאשם לגבי השיקים, והגיב בצורה מהוססת ובלתי אמינה תוך שסטה מגרסאותיו הקודמות. כשנאמר לו שהעביר ליעיש שיקים של המתלוננת ניסה לטעון כי "נמרוד" הוא שעשה זאת. הנאשם טען כי ידע שהמתלוננת העבירה שיקים לנמרוד ואף סיפק "הוכחה" לכך: "אני ראיתי בעיניים שלי שני שיקים. לא יודע את הסכומים. באותה תקופה אני זוכר שנמרוד התקשר לס' והיא אישרה לו טלפונית שהיא נתנה לו את שני השיקים האלה". במסגרת טענה "כבושה" זו טען הנאשם, בניסיון להסביר כיצד ידע שהמתלוננת העבירה שיקים לנמרוד, כי "הייתי באוטו ברמלה, נמרוד הביא את השיקים ממנה או שהם קבעו... נתנה לו 2 שיקים בוודאות" ואף הוסיף "נתנה לו את השני שיקים האלה ריקים, היא אמרה לו אתה יכול לרשום את השם שלי על השיקים זה בסדר... שמעתי אותה אומרת לנמרוד בטלפון שהוא יכול לרשום את השם שלה על השיק... שהוא יכול לחתום במקומה" (פ/82).

דובר בגרסה בלתי משכנעת. היא לא הועלתה בחקירות הנאשם במשטרה וסותרת את האמור בהן. היא ממחישה את המגמתיות בגרסאות הנאשם אשר, ככל שהתקדמו, הלכו ו"הסיטו את האש" בהדרגה לכיוונו של "נמרוד" תוך ייחוס עוד ועוד מרכיבי העבירות לאותה דמות.

כשנדרש הנאשם להעמיק בפרטי הגרסה, השיב בצורה מבולבלת והססנית שהמחישה את אופייה הכוזב של הגרסה. הוא טען כי שהה ברכב, וכן "ליד האוטו", כי שמע את נמרוד משוחח בדיבורית עם המתלוננת "שמעתי את כל השיחה אחד לאחד. הוא אמר לה נתת לי את השיקים לא חתומים, נמרוד ביקש אם הוא יכול לרשום את השם שלה על שני שיקים, הוא אמר לי באותו מקום תומר אם אתה יכול לעשות את זה באישור שלה ועשיתי. חתמתי על שני השיקים...". בניגוד לאמור בהודעתו ת/3, הכחיש הנאשם כי רשם פרטים נוספים על השיקים ואף טען שנמרוד תיאם את הסכומים עם המתלוננת ורשם אותם בעצמו וכי "הם סיכמו שהוא יקזז לה את זה מהסכום שהיא אמורה לקבל" (פ/83).

51. את התמיהה, מדוע יבקשו נמרוד לחתום על שיק שהוא עצמו מילא את פרטיו, התקשה הנאשם להסביר, והשיב תחילה שאינו יודע. בהמשך, באופן שהמחיש את קשייו לספק מענה הולם, הוסיף טענה "כבושה" נוספת, לפיה חשש מנמרוד שהוא "מאוד בעייתי מקורב למשפחת פשע ידועה במרכז הארץ... היה לי מאוד קשה להגיד לבן אדם הזה לא" (שם). מיד לאחר מכן, כשנשאל כיצד נהג למלא טפסי "ווינר" עם דמות "מהעולם התחתון", חזר בו וטען "לא, מה זה עולם תחתון. נמרוד בן אדם מהשכונה ברמת גן מתעסק בהשקעות נדל"ן, אחרי כמה שנים עקץ הרבה אנשים כולל עצמי...". כשנשאל מתי "נעקץ" טען שאינו זוכר, וכשהתבקש לתאר את המעמד שנגע לשיקים טען שראה את נמרוד מוסר, ברמלה, את השיקים ליעיש - וזאת בניגוד לטענתו בחקירה כי מסר בעצמו את השיקים ליעיש, לבקשתו של נמרוד (פ/83).

52. ככל שהתקדמה עדותו "נזכר" הנאשם בפרטים נוספים שלא העלה בעבר ושהמכנה המשותף להם אחד - המשך "הפללתם" של "נמרוד" ו"איציק". כך נזכר תוך-כדי העדות כי שמע את נמרוד אומר למתלוננת שהיא זכאית לקבל "20 או 25" וכי יקזז מסכומים אלה את סכומי השיקים ויעביר אליה את היתרה (שם), כי הוא יודע שהעבירה את השיקים לנמרוד באמצעות איציק, אותו הציג כשליח של נמרוד (פ' 84 ש' 11), כי ידע שנמרוד נפגש עם המתלוננת מספר פעמים (פ' 88 ש' 21) ואף כי נמרוד אמר לו טרם חקירתו הראשונה "שאם מתקשרים אלי את השם שלו לא להזכיר בכלל בחקירה, אני לא הבנתי למה" תוך שהוא חוזר ומזכיר כי "נמרוד קשור למשפחת פשע ידועה במרכז הארץ אני מאוד פחדתי ממנו" (פ' 84). בהמשך "נזכר" גם שלנמרוד דוד שהוא "אדם מוכר בעולם התחתון" (פ' 89), שהמתלוננת "נפגשה הרבה עם הבחור בשם איציק, היה לו קשר עם נמרוד ביחד" וכי למד זאת מאיציק "הוא הרי עם נמרוד ביחד נסעו ביחד לירושלים".

הנאשם התקשה להסביר מדוע יספר לו "איציק" שפגש במתלוננת, ומסר בהקשר זה מספר תשובות שלא ממין העניין (פ' 90 ש' 18-8). אזכיר שבחקירת המשטרה הכחיש הנאשם היכרות עם איציק. כשנשאל מדוע עשה זאת טען, בצורה לא משכנעת, כי חשש שאם יאמר את שמו של איציק החוקרים יגיעו לנמרוד "הם עובדים ביחד". זאת, הגם שציין בחקירה את שמו של נמרוד ואף מסר שמות "חברים" דרכם, כך טען בפני החוקרים, ניתן לאתר את נמרוד. הדבר לא מאפשר לקבל את הסברו להימנעות מאזכורו של איציק דווקא, המתברר כשקר נוסף. רושם דומה העלתה טענה נוספת שלו שנסמכה על דמותו "המאיימת" של נמרוד, לפיה יעיש הפליל את הנאשם מתוך חשש מנמרוד (פ' 96).

53. ניסיונו של הנאשם לתאר את נמרוד כ"עברייני" ממנו פחד היה בלתי אמין. הוא אף הקשה על הנאשם בהמשך עדותו: כשהתבקש להסביר מדוע קישר את המתלוננת, בחורה צעירה לה לדבריו ביקש לסייע, עם דמות הקשורה בעבריינות השיב, בצורה מבולבלת, כי "לא ידעתי שעל היום הראשון הוא ככה. אח"כ התחילו שמועות על נמרוד והוא נהיה יותר ויותר כוח תפס בשכונה. אני זוכר שאח"כ אמרתי לה. לא אמרתי לה תני כסף זה עניין שלה" (פ' 86 ש' 19). מדברים אלה עלה כי רק במהלך הקשר עם המתלוננת למד על מעמדו "העברייני" של נמרוד, ואף עדכן אותה בנושא. אלא שבהמשך, כאשר נשאל האם בזמן השיחות שערך עם אביה של המתלוננת (שיחות שבוצעו בשלהי הקשר של הנאשם עמה) ידע על מעמדו האמור של נמרוד, השיב הנאשם בשלילה (פ' 88 ש' 21). בהמשך הוסיף והסתבך בניסיון להסביר מתי "נודע" לו שנמרוד מעורב בעבריינות - וראו את טענתו לפיה ניתן קשר עם נמרוד לאחר הפגישה בה העביר נמרוד ליעיש כטענתו את השיקים, ואת קשייו להסביר כיצד טענה זו מתיישבת עם טענתו הנוספת לפיה באותו שלב ואף בזמן השיחה עם האב טרם למד על מעמדו העברייני של נמרוד (פ' 89). קשיי הנאשם בנושא ניכרו גם כאשר התבקש להסביר כיצד, במעמד החקירה, ידע על מעמדו העברייני של נמרוד. בהעדר תשובה הולמת השיב "בא לי בחלום ניחשתי" (פ' 91 ש' 22).

54. למרות כל אלה, כשנקרתה בפניו ההזדמנות, החריף הנאשם את "הטלת האשם" בנמרוד: כשנשאל האם שוחח עם נמרוד לא רק לפני חקירתו הראשונה אלא גם בין שתי חקירותיו השיב בחיוב וטען "הוא התקשר אלי והזהיר אותי שהשם שלו לא יעלה כמה פעמים". אלא שאז התקשה להסביר מדוע העלה את שמו של נמרוד בחקירה השנייה, והשיב תשובה נוספת שאינה ממין העניין (פ' 92 ש' 14-9). יצוין גם שחקירתו הראשונה של הנאשם, ת/1, הסתיימה ביום 30.8.10 בשעה 17:00, וחקירתו השנייה החלה באותו יום בשעה 18:34. עוד טען שבשל חששו נמנע מלמסור לחוקרים את מספר הטלפון של נמרוד הגם שהיה ברשותו, אך התקשה להסביר מדוע אפוא מסר מספרי טלפון של "חברים" דרכם לטענתו ניתן היה לאתר את נמרוד. הנאשם הציג שורת תשובות בנושא שלא הכילו תשובה לגוף העניין והמחישו את קשיי גרסתו (פ' 93).

55. עדות הנאשם המשיכה, ועמה הכרסום במהימנותו. כשעומת עם הכחשתו, בתשובה לאישום, כי זייף את השיקים וזאת בניגוד לגרסה בעדות, השיב "אני לא זוכר". כשהתבקש להסביר מדוע יצר עם המתלוננת קשר באתר היכרויות טען לכוונות רומנטיות כלפיה, אך כשעומת שקודם לכן סיפר שבאותה תקופה התגורר ברמת גן יחד עם בת זוג (כך בפ/79 ש' 27) חזר בו וטען שרק לאחר מכן הכיר בת זוג. מיד לאחר שינה גרסתו וטען שהקשר עם בת הזוג היה תוך-כדי הקשר עם המתלוננת "והפסקתי את זה וסיפרתי לה את זה" (פ/86-85). בנוסף, בניגוד להכחשתו בחקירה ת/1 של כל קשר לנושא השקעות המתלוננת או כספיה, ובמאמץ בולט ליישב עם גרסתו עם ראיות התביעה, תיאר הנאשם הפעם "היוועצויות" של המתלוננת בו בנושאי השקעות (למשל: "יכול להיות שהיא שאלה אותי אם שווה לי להשקיע אצל נמרוד... היא הייתה מעדכנת אותי ברווחים ומה השקיעה" - פ/86 ש' 23). עוד בניגוד לטענתו בחקירת המשטרה לפיה דיבר עם אביה של המתלוננת והציע לערוך שיחת וועידה עם נמרוד שלא יצאה לפועל, הפעם טען שקיים שיחה כזו משני טלפונים במקביל, במסגרתה "נמרוד אמר שבשביל לקבל את הכסף הוא צריך את העמלה המתאימה..." (פ/88).

56. קשייו של הנאשם ניכרו גם בחלקה האחרון של חקירתו הנגדית. כשעומת עם דבריו בחקירה, בהם אישר שרשם את תוכן השיקים, ועם דבריו של שרון ערבה לפיהם שלח אליו שיק באמצעות נהג מונית, התחמק בטענה חוזרת לפיה אינו זוכר. כך גם כשהוצגו בפניו שמות ה"חברים" שמסר במשטרה כדרך לאיתורו של נמרוד, או השם "אריאל" שהעלתה המתלוננת (פ/94). כשהתבקש להסביר מדוע יפלילוהו כל עדי התביעה, עמם לטענתו אין לו כל סכסוך, התקשה להשיב.

57. דובר, אפוא, בעדות בעייתית שאופייה הכוזב ניבט מהיבטים שונים בה. לא ניתן לתת אמון בדברי הנאשם, ובכלל זה ניכר כי ניסיונותיו להפנות את האשם לעברן של דמויות אחרות, בדגש על "נמרוד" ו"איציק", הם ניסיונות כוזבים. אופי זה של עדות הנאשם הוא דומיננטי ומספק תמיכה עצמאית לראיות התביעה. כידוע, שקרי נאשם הנוגעים בשורש העניין עשויים, בהעדר הסבר מספיק, לספק חיזוק ואף סיוע לראיות התביעה. (למשל ע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל (3.9.09); ע"פ 2550/15 שאפא נ' מדינת ישראל (7.4.17)). למרות הזהירות הנדרשת, הן משום ששקר עלול לנבוע מטעמים לגיטימיים כגון מתח או בלבול והן בשל הבעייתיות המובנית של "שאיבת" אלמנט המחזק ראיות תביעה מתוך עדות נאשם, סבורני כי ריבוי הכזבים בחקירות הנאשם ובעדותו, תכניהם ואופן הצגתם מחייבים ליישם הלכה זו בעניינו של הנאשם.

בכך התמצתה פרשת ההגנה

58. למעט עדותו, הנאשם לא הציג דבר לתמיכה בגרסתו: לא התייצבו עדי ההגנה, ותיק המוצגים נעדר מוצגי ההגנה.

הדבר אומר דרשני, שהרי לפי גרסתו של הנאשם בעדותו הוא עמד בקשר בתקופה הרלבנטית לא רק עם המתלוננת אלא גם עם "נמרוד" ו"איציק". הוא תיאר מידה של קרבה ל"נמרוד" לרבות ביקור במשרדו, נסיעה עמו לרמלה לצורך הימורים (כשקודם לכן, בחקירתו ת/1, סיפר שנהג להמר עם חברים) ואף השקעת כספים אצלו. כאמור לעיל הנאשם אף טען שהחזיק בפרטי הקשר של נמרוד ונמנע מלמסור אותם למשטרה בחקירתו, בשל החשש מדמות זו. באשר ל"איציק" אזכיר כי טען שמסר את רכבו מסוג רנו מגאן לשימושה של דמות זו - דבר המעיד על קרבה.

ניתן היה לצפות, אפוא, כי יביא לעדות את אותן דמויות על מנת שיאמתו את טענותיו, ולחלופין יביא לעדות אחד מאותם "חברים" המכיר את הדמויות ויוכל לאמת את טענותיו. חוסר יכולתו לעשות כן מדבר בעד עצמו. כך גם חוסר היכולת להציג זכר כלשהו לקשר עמן, דוגמת הודעות SMS או תקשורת כתובה אחרת, מסמכים התומכים

בטענה לפיה השקיע כספים אצל נמרוד וכו'.

59. דבר מכל אלה לא הוצג, באופן שמוסיף ומקשה לקבל את גרסת הנאשם המצביע על אותן דמויות כמי שפעלו מול המתלוננת בעוד שהוא אך סייע לה ביצירת הקשר ביניהם. במצב הדברים הראייתית שתואר לעיל, יש לזקוף הימנעות זו של הנאשם לחובתו בהתאם לכלל המשפטי לפיו "אי-הבאת עדות או ראיה, אשר נאשם יכול היה להביא ולפי תכתיב השכל הישר יכול היה להיעזר בהן אילו הייתה גירסתו נכונה, מקימה נגדו חזקה, אותה עדות או אותה ראיה היו 'מדברות' נגדו" (ע"פ 677/84 דוד נ' מדינת ישראל, בעמ' 48 (14.1.82); ע"פ 5459/09 שוורץ נ' מדינת ישראל, פס' 39 (20.7.15)).

סיכום סקירת הראיות

60. מכלול הראיות מוכיח, אפוא, כי הנאשם הונה את המתלוננת לסבור כי השקיעה אצלו כספים, וניצל את תמימותה על מנת לקבל מידיה מזומנים וכן שיקים אותם זייף ובהם השתמש לצרכיו. עדותה המהימנה של המתלוננת נתמכת במאפייניה, בעדותו של אביה, בתדפיס חשבון הבנק שלה, בהעתיקי השיקים שמסרה לנאשם ובעדויותיהם של יעיש וערבה שקיבלו שיקים אלה מידי הנאשם כנגד חובות שלו, בהודאת הנאשם בחקירתו ת/3 כי רשם על גבי השיקים את הסכומים, התאריך ואף זייף את חתימת המתלוננת, ובכישלונם להציג הסברים מתקבלים על הדעת לראיות התביעה, תוך שנע ונד בין גרסאות בחקירותיו ובעדותו, ונמנע מלהציג ראיות שתתמוכנה בטענותיו. כל אלה מוכיחים מעל לספק את ביצוע העבירות בידי הנאשם.

סוגיות נוספות

61. בפרק זה תידונה סוגיות וטענות שעלו מהדיון ובסיכומי ההגנה. כפי שנראה, באף אחת מהן אין כדי לגרוע מן המסקנה המרשיעה.

סכום המזומנים המדויק שהעבירה המתלוננת לנאשם

62. כמתואר לעיל בסקירת עדותה, המתלוננת התקשתה להצביע על סכום מדויק. תחילה ציינה כי דובר בסכומים של כעשרת אלפים ₪ בכל פעם, שהצטברו לעשרות אלפי שקלים, ובחקירתה הנגדית אישרה ציטטה שהוקראה לה מהודעתה לפיה העבירה כשלושים אלף ₪ במצטבר (ראו פסקה 12 לעיל). תדפיס הבנק ת/4 מציג סכום נמוך יותר (של שתי משיכות בסכום כולל של שישה עשר אלף ₪), אך אינו גורע מטענות המתלוננת שכן הוא עוסק רק בחלק מן התקופה מושא האישום.

63. בכך אין לסייע לנאשם. האחריות לעבירות בהן הואשם, ושלפי הראיות ביצע, אינה פוחתת או נעלמת בהעדר הוכחה מדויקת של סכום הכסף שנגזל על-ידו. עבירות הזיוף והשימוש במסמך מזויף אינן נוגעות לסוגיה זו כלל, ואילו העבירה של קבלת דבר במרמה נסמכת על הגדרת "דבר" בסעיף 414 לחוק העונשין, החלה על "מקרקעין, מיטלטלין, זכות וטובת הנאה". זו הגדרה רחבה, החלה גם על סיטואציות של קבלת כסף ואינה דורשת הוכחת הסכום המדויק. די, אפוא, בקביעה כי הנאשם קיבל מהמתלוננת עשרות אלפי ₪ במזומן, במרמה וזאת לצד השיקים הנדונים.

הדמויות הנוספות

64. עיקר תזת ההגנה עסק ב"נמרוד" ו"איציק", כדמויות שקיומן "מחלץ" את הנאשם מאחריות. הוזכר גם שם שלישי שהעלתה המתלוננת - "אריאל". איני מקבל תזה זו. ביצוע העבירות בידי הנאשם הוכח כדבעי, ואין לקבל כי שימש אך כמתווך או "מקשר" שלא נטל חלק במרמה.

65. איני מתעלם מכך ששמותיהן של הדמויות האמורות הוזכרו גם בידי המתלוננת ואביה. אין בכך לסייע לנאשם:

זאת, ראשית ועיקר, שכן גרסתו בנושא טיב מעורבותן נדחתה, בעוד שגרסתה של המתלוננת התקבלה. לפי תיאוריה, הנאשם הוא שעמד בקשר מולה, שכנעה להשקיע אצלו כספים, ולאחר שמסרה את הכספים המשיך ושוחח איתה תוך שהעלה דרישות כספיות נוספות כתנאי לקבל "רווחיה". יוזכר גם שהוכח כי הנאשם קיבל לידי את השיקים הריקים שמסרה, זיפם והשתמש בהם לצרכיו. את איציק הציגה המתלוננת כשליח בלבד. לגבי נמרוד טענה כי דמות זו נכנסה לתמונה רק לאחר שאמרה לנאשם שאין לה יותר כסף להשקיע - היינו, לאחר שמסרה לנאשם את המזומנים (פ/25 ש' 1-12). לכן, עצם אזכור הדמויות בראיות התביעה אינה "מחלץ" את הנאשם מאחריות לביצוע העבירה של קבלת דבר במרמה, ואילו עבירות הזיוף נוגעות לשיקים שנמסרו לדבריה לנאשם ושלפי הראיות זויפו על ידו.

66. שנית, נוכח איזכור הדמויות לא ניתן לשלול שארע אחד משניים: כי הנאשם שיתף פעולה עם אחרים או נעזר באחרים לצורך ביצוע המרמה, ולחלופין כי התחזה בשמותיהם של אחרים בפני המתלוננת והאב.

התרחיש האחרון מתיישב עם כך שלא הוצגה ראיה לקיומן הממשי של דמויות אלה, כי המתלוננת ואביה לא ראו אותן וכי הנאשם לא הביאן לעדות מטעמו ולא מסר פרטים שיאפשרו לחוקרים לאתרן (ועל כך בהמשך - וראו גם ההתייחסות שם למהלכי הנאשם שהקשו על איתור הדמויות ועל המספר 050-4844442 אותו מסר כמספר של "חבר" בעוד שהמתלוננת טענה כי ממספר זה התקשר אליה "אריאל" שהציג עצמו כנציג של חברת כלל).

עוד אציין כי דברי המתלוננת ואביה אודות דמיון בקולותיהם של הנאשם, נמרוד ואיציק כששוחחו עמם בטלפון לא היו החלטיים ואפשרו את שני התרחישים.

כך או כך, שתי האפשרויות הללו לא מסייעות לנאשם, שכן לפי שתיהן נותרת אחריותו בעינה.

מחדלי חקירה

67. במישור זה הועלו טענות רבות בסיכומי ההגנה. בחנתי אותן, ואיני סבור כי נפלו מחדלי חקירה בעצמה שיש בה לפעול לטובת הנאשם. מבחן ההולם של טענות למחדלי חקירה אינו במבט רטרוספקטיבי, לאחר שמיעת העדויות ובהצבעה על פעולות שונות שניתן היה לבצע, אלא בשאלה האם החקירה החטיאה דבר-מה מהותי שניתן היה לצפות כי יעשה וזאת לפי המידע שהיה בפני החוקרים בזמן אמת. בנוסף, גם אם ארע מחדל אין הדבר מביא לזיכוי "אוטומטי". ההלכה הפסוקה לעניין זה קובעת כי יש לבחון האם חרף המחדל הונחה תשתית מספקת להוכחת האשם והאם בשל המחדל קופחה הגנתו של הנאשם או התעורר ספק סביר באשמתו (למשל ע"פ 9536/11 סרור נ' מדינת ישראל, פס' 62 והפסיקה הנזכרת שם (16.9.14)). יישום מבחנים אלה מחייב לדחות את טענות ההגנה. אפרט:

68. תחילה נטען בסיכומי ההגנה שהחוקרים לא ביקשו מהמתלוננת מסמכים שיחזקו את טענותיה על העברת הכספים לנאשם. אלא, שהחקירה העלתה את פלט חשבון הבנק ת/4, ושני שיקים שנמסרו לנאשם. הכספים עצמם הועברו לנאשם במזומן וממילא שהדבר לא הותיר "שובל נייר". כפי שההגנה עצמה ציינה (פס' 83) המתלוננת לא שמרה תיעוד כתוב של ההעברות. בנסיבות אלה, לא ניתן לקבל את הטענה.

אשר לטענה מקבילה, לפיה היה על החוקרים שקיבלו את הפלט ת/4 מידי המתלוננת להוסיף ולפנות לבנק עצמו, הרי שנוכח האמון שנתתי בגרסת המתלוננת שהסבירה שדובר בפלט של חשבונה, לצד האינדיקציות לאמיתות המסמך לרבות ב"הצלבה" בינו לבין העתקי השיקים (ראו לעיל את הדיון בתדפיס ובשיקים), איני סבור

כי מדובר במחדל שפגע בהגנת הנאשם.

69. שנית נטען כי החוקרים לא ניסו כלל או די הצורך לאתר את "אריאל" ו"נמרוד" אותן הזכירה המתלוננת בעדותה. אציין כי הודעות המתלוננת לא הוגשו, כך שאין בידי לדעת בדיוק מה מסרה המתלוננת לחוקרים בנוגע לשמות אלה והאם היה בידי החוקרים די מידע כדי לאתרן. עוד יוזכר כי נטל ההוכחה לטוען בדבר מחדל חקירתי הוא על הטוען, כך שאי-הגשת ההודעות נזקפת בהקשר זה לחובת ההגנה.

המידע שכן הוצג בפני בנושא זה לא מבסס הוכחתו של מחדל חקירתי. לגבי "אריאל" ציינה המתלוננת בעדותה שמסרה לחוקרים מספר טלפון ממנו התקשרה אליה דמות זו, אך בד-בבד ציינה כי היא ואביה ניסו בזמן אמת להתקשר למספר זה ו"זה היה מספר לא תקין" (פ/24). הנאשם עצמו לא הזכיר בהודעותיו אדם בשם אריאל כמעורב בהתרחשות מושא האישום, וכשנשאל בנוגע לשם זה מסר שמדובר בנער בן 16 - ת/1 ש' 121.

לכך מתווסף נתון חשוב: המתלוננת אישרה בעדותה כי מסרה לחוקרים ש"אריאל" שוחח עמה ממספר הטלפון 050-4844442 (פ/24 ש' 31). והנה, עיון בהודעת הנאשם מעלה כי הנאשם מסר את אותו מספר טלפון ממש, לא כמספרו של "אריאל" אלא כמספר של "חבר" שלו בשם "טל בר דיין" שיוכל לאתר את "נמרוד" (ת/1 ש' 186).

הדברים אומרים דרשני - מדוע שמספר הטלפון של אדם שהתקשר לנאשמת והציג עצמו כ"אריאל" נציג חברת כלל השקעות יהיה בידי הנאשם? מדוע שאותו מספר ינותק סמוך לאחר מכן? ומדוע מסרו הנאשם כטלפון של אדם אחר ולא הזכיר כלל את "אריאל"? המדובר בנקודה המחזקת את התרחיש שנדון לעיל, לפיו כל הדמויות הנזכרות כאן למעט הנאשם אינן קיימות במציאות.

בנוגע ל"נמרוד" נמנע הנאשם, כאמור, מלמסור לחוקרים את פרטי הקשר שלו. זאת, הגם שלטענתו בעדותו הפרטים היו בידיו אך הוא חשש למסרם. במקום לתרום לניסיונות האיתור, הנאשם הקשה עליהם כאשר טען בפני החוקרים כי אינו מוצא את מספר הטלפון של נמרוד, ומסר מספרי טלפון של "חברים" שיוכלו לאתר את המספר (ת/1 ש' 184-186). המספר של "טל בר דיין" אותו מסר לחוקרים הוא, כאמור, מספר שהמתלוננת קיבלה ממנו שיחות מ"אריאל" ושלדבריה נותק לאחר מכן. בנוסף, מסר הנאשם לחוקרים כמספר הטלפון של "חבר" אחר בשם "צחי ברקול", מספר טלפון נוסף. אלא שמן החקירה התברר כי מספר זה שייך לאדם אחר בשם יצחק בן שושן. הלה אותר, העיד בפרשת התביעה, אישר כי דובר במספר הטלפון שלו וששמו אינו ברקול, ומסר כי אינו מכיר את "נמרוד" ואת הנאשם הכיר באקראי (פ/55-56). לבסוף אזכיר שהנאשם אמר לחוקריו שיברר את כתובתו של נמרוד ויציגה בפניהם, אך לא עשה זאת (ת/3 ש' 96).

כך, לפי האינדיקציות שהוצגו בפני לא ניתן לקבוע כי החוקרים חדלו בשאלת איתור הדמויות הנדונות, ומנגד עולה כי הנאשם ביצע מהלכים במטרה להקשות על האיתור. כל זאת בהנחה, שכאמור אינה מוחלטת, כי "אריאל" ו"נמרוד" אכן קיימים בפועל.

70. לפי טענה נוספת שהעלתה ההגנה, היה על החוקרים לפנות לחברה בשם "גיגפון" או לחברת כלל. במהותה, מדובר בטענה נוספת בסוגיית איתור הדמויות שכן כנטען ניתן היה לאתרן באמצעות פניה לחברות האמורות. לכן, הנימוקים שהובאו בפסקה הקודמת, לרבות בנוגע להתנהלות הנאשם בנושא האיתור, רלבנטיים גם כאן כבסיס לדחיית הטענה. אשר ל"גיגפון" אוסיף כי לא בוסס בידי ההגנה כי חברה מעין זו קיימת או כי ניתן היה לאתר באמצעותה את "נמרוד", וממילא שלא ניתן להסיק אודות פגיעה בהגנה. הנאשם עצמו, כשנשאל אודות שם זה בחקירתו, השיב באופן בלתי מתחייב (ת/3 ש' 28). ראו גם תשובת המתלוננת בעדותה שהשם לא עלה בשיחות עם נמרוד (פ/30 ש' 22). אמנם אביה אישר שהעלה את שם

החברה בחקירה, אך נוכח האמור לעיל אין מדובר, לטעמי, במחדל חקירה של ממש ולא בוסס כיצד קיפח את הגנת הנאשם שבעצמו הקשה על החוקרים לאתר את "נמרוד" כמובא לעיל. הדברים אמורים גם בפניה אפשרית לחברת "כלל", שגם לגביה לא בוסס כי הדמויות הרלבנטיות פעלו בשורותיה ומנגד הוצגו ראיות משכנעות המראות אחרת, ובכללן עדותו של אבי המתלוננת אשר העיד כי בדיקה שביצע מול החברה בזמן אמת העלתה שהפעילות הרלבנטית לא נעשתה מטעמה (פ/39 ש' 8).

71. טענות נוספות שהעלתה ההגנה למחדלי חקירה הן רחוקות. כך תלונתה מדוע לא הוצגה למתלוננת תמונתו של "איציק" (פס' 90 לסיכומיה) - שברי כי לא הייתה בידי החוקרים, או מדוע לא נערך למתלוננת מסדר לזיהוי הנאשם, וזאת משזהותו של הנאשם כמי ששוחח עם המתלוננת בוססה כדבעי, ואף הוא לא חלק עליה. גם בתלונת ההגנה מדוע לא נחקר סבה של המתלוננת בשאלת מקור הכספים שנתנה המתלוננת לנאשם אין ממש, ולעניין זה אפנה להסבר לעיל מדוע, היות שאת הכספים משכה המתלוננת מחשבונה, שאלת מקורם אינה מהותית למהימנותה. בהקשר זה אזכיר את מהלכיה בבית המשפט של ההגנה, שראשית ונוכח בקשת המתלוננת שסבה יהיה לצדה בזמן עדותה התנגדה לכך בטענה כי עדות הסב מהותית וכי בכוונתה לזמנו כעד מטעמה, אך מיד בתום עדות המתלוננת ויתרה על עדותו (פ/8, פ/18, פ/36). טענה נוספת עסקה בשאלת עיתוי זימונו של אבי המתלוננת לעדות, אך זאת מבלי להבהיר מדוע זימונו בעיכוב מסוים השליך על הגנת הנאשם.

72. לסיכום, לא שוכנעתי שאירעו מחדלי חקירה בעצמה שיש בה להשליך על הכרעת הדין.

השיק השלישי

73. ההגנה הלינה על כך שהשיק השלישי אותו מסרה המתלוננת לנאשם, על סך 6,300 ₪, אינו בחומר החקירה, וטענה כי לא הופקד ולא ידוע דבר אודותיו (פסקה 28 לסיכומיה). הדבר אינו מדויק. כמפורט לעיל, אריה יעיש מסר בהודעתו ת/9 שקיבל שיק זה מהנאשם כאחד משני שיקים, והוסיף כי נמנע מלהפקיד את השיק האמור וקרעו לפי הנחיות הנאשם. גם הנאשם, בהודעותיו ת/1 ות/3, אישר שמסר ליעיש שני שיקים של המתלוננת לאחר שמילא את פרטיהם וזיף עליהם את חתימתה. אף המתלוננת ציינה קיומו של שיק שלישי שמסרה לנאשם ושלא נפרע. בכל אלה די להוכחת האישום בנוגע לשיק השלישי, ואין באי-הצגתו שהוסבר בנסיבות הנזכרות לעיל כדי לגרוע מן המסקנה בנושא.

שיהוי

74. כתב האישום הוגש ביום 29.12.14. זאת, בעוד שהעבירות בוצעו בשנים 2009-2010. על רקע זה, טענה ההגנה כי קמה לנאשם הגנה מן הצדק. לאחר בחינה, והגם שחל שיהוי בטיפול בתיק זה, איני מקבל כי יש בו להוביל לזיכוי של הנאשם.

75. ראשית יפורט לוח הזמנים: לפי סיכומי המאשימה, התלונה הוגשה במאי 2010 ותיק החקירה הועבר לפרקליטות בפברואר 2011 לאחר שנעשו ניסיונות של המשטרה לאתר את הנאשם. הטענה בדבר ניסיונות איתור נתמכת במוצג ת/11 הכולל תיעוד לאותם ניסיונות. על רקע זה, דומה כי עיקר השיהוי מצוי בהתנהלות הפרקליטות אשר הגישה את כתב האישום בחלוף שלוש שנים ועשרה חודשים מן המועד בו הועבר אליה תיק החקירה.

76. משמעותו של שיהוי בטיפול בהליך פלילי היא סוגיה וותיקה, שעוררה דיון ענף בפסיקה. בתמצית, הודגשה במסגרת זו זכותו של חשוד ובהמשך נאשם בהליך פלילי כי עניינו יסתיים במהירות, והוכר בכך שהימשכות

בלתי סבירה של הליכים עלולה לפגום ביכולת לנהל הגנה אפקטיבית וכן לגרום לנזקים מוחשיים ולקשיים בניהול תקין של חיי החשוד ויכולתו להשתקם (ע"פ 2103/07 **הורוביץ נ' מדינת ישראל** (31.12.08); ע"פ 8421/12 **בן חיים נ' מדינת ישראל** (29.9.13); ע"פ 7696/14 **גבריאלי נ' מדינת ישראל** (11.2.15)). במקרה דנן נומק השיהוי בידי המאשימה בעומס עבודה, נימוק שהוא מתקבל על הדעת אך זאת כהסבר לעיכוב מידתי ולא לעיכוב הממושך שחל בטיפול בתיק החקירה מושא הליך זה. יש לקבוע, אפוא, כי נפל פגם במישור זה, בהתנהלותה של המאשימה.

77. מהי משמעותו של הפגם? בפסיקה נקבע כי יתכנו מקרים בהם השתהות בהגשת כתב אישום תהיה בלתי סבירה באופן שיצדיק את ביטול כתב האישום או זיכוי הנאשם. ועם זאת, הובהר כי מדובר במקרים נדירים בלבד. זאת, שכן סוגיית השיהוי אינה שיקול בלעדי ונוכח הנזק הנגרם לאינטרס הציבורי ולמטרותיו החברתיות והפרטיות של ההליך הפלילי עם ביטולו של אישום בפלילים, המביא למצב בו אדם שביצע לכאורה עבירה יצא פטור בלא כלום. לכן, נקבע שכלל הימשכות בלתי סבירה של ההליכים לא תביא לביטול האישום או לזיכוי, ותישקל כשיקול לקולה במישור הענישה, בהתאם לנסיבות העניין (ע"פ 7014/06 **מדינת ישראל נ' לימור** (4.9.07); עניין **הורוביץ** ועניין **בן חיים** הנזכרים לעיל).

78. לא מצאתי נימוק לחרוג מכלל זה בעניינו של הנאשם. השיהוי שחל בעניינו מצער, ויהא מקום לשקלו בגזירת הדין. ועם זאת, מנגד ניצבים שיקולים של ממש, ובראשם האינטרס הציבורי במיצוי הדין עם מי שהונה צעירה תמימה במהלך מחוכם ומתמשך, הוציא מידיה כספים בהיקף שעבורה הינו משמעותי ביותר והוסיף וזייף שיקים שלה בהם עשה שימוש לצרכיו. לצד המקרה הפרטני, מתעצם האינטרס הציבורי נוכח היותן של עבירות המרמה עבירות חמורות הפוגעות בשורש הקיום החברתי: יחסי האמון בין הפרטים בחברה. בנסיבות אלה, ולמרות השיהוי, איני סבור כי ניהול ההליך הפלילי או הרשעת הנאשם עומדים "בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית" כנדרש בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, בו עוגנה ה"הגנה מן הצדק".

79. לא נעלמו מעיני טענות שהעלתה ההגנה בהקשר זה. ראשית נטען שהנאשם ריצה מאסר בעת שהוגש כתב האישום וזאת לאחר "צירוף תיקים", ולא ידע שקיים תיק חקירה נוסף נגדו. את הטיעון בדבר ידיעה איני מקבל, היות שהנאשם נחקר בסוגיות מושא הליך זה כבר ביום 30.8.10 (ת/1 ות/3). הוא ידע אפוא על קיומה של החקירה והוא או סנגורו בתיק בו נערך צירוף התיקים יכלו, אפוא, לבדוק מה עלה בגורלה של החקירה. יוזכר שהנאשם לא הודה בהליך זה אלא הכחיש את המיוחס לו דבר המוסיף ומחליש את הטענה בדבר החמצת הזדמנות לצירוף התיק. אשר לטענה לפגיעה בנאשם עקב ריצוי המאסר, הרי שבדיון הראשון בהליך זה, שנערך ביום 21.4.15 בפני מותב אחר, ביקש הנאשם לדחות את הדיון לאחר שחרורו מן הכלא וזאת בטענה לפיה עורך דינו יחזור מחו"ל רק באוקטובר ותוך שהוא מצוין כי "אני מבין את ההשלכות של דחיית הדיון לאחר שחרורי ואני מבקש לחכות לעו"ד שלי" (פ/1 ש' 10-11). בנסיבות אלה אין לקבל את הטענה.

80. עוד טענה ההגנה כי השיהוי פגע ביכולת הנאשם לנהל את הגנתו. כאמור, טענה מעין זו אפשרית בהינתן שיהוי, אך לא די בעצם השיהוי ויש להראות כיצד נפגעה ההגנה. הדבר לא נעשה. לא נטען כי ראייה מסוימת שניסה הנאשם להשיג לא הושגה בשל חלוף הזמן, ולא בוסס כיצד נפגעה הגנתו בצורה אחרת.

81. לבסוף אציין כי ניהול ההליך הפלילי ארך אף הוא זמן. לא מצאתי כי דובר במשך זמן חריג, בהשוואה לקצב ניהולם של הליכים פליליים בעניינים אחרים המושפע, למרבה הצער, גם מן העומס בו שרויים בתי המשפט. במסגרת זאת התחשבתי בין היתר בתרומתו של הנאשם להימשכות ההליכים, הן בדחיות שביקש

(לרבות דחיה של למעלה מחצי שנה בדיון הראשון, כמתואר לעיל), והן בכך שנמנע מלהתייבב לחלק מהדיונים באופן שגרם להתארכות ההליך ולירידה לטמיון של זמן שיפוטי. דובר במספר דיונים, אך אסתפק בדוגמא אחת: ישיבה ביום 29.1.17, שנקבעה לשמיעת ראיות וסיכומים. הנאשם, שידע על הישיבה, לא התייבב אליה וסנגורו דיווח שאינו מצליח ליצור עמו קשר, כי בני משפחתו אינם יודעים היכן הוא וכי הטלפון שלו מנותק. בשל כך לא ניתן היה לסיים את שמיעת הראיות באותו יום. בשל כל אלה, גם הימשכות ההליך אינה משנה את החלטתי בטענת ההגנה.

העבירות

82. בוסס כי הנאשם הונה את המתלוננת לסבור כי השקיעה באמצעותו כספים, ובפועל קיבל את הכספים ולא השיבם והוסיף וקיבל מידה שיקים בהם השתמש לא לטובתה אלא למטרותיו-שלו. התקיימותה של הנסיבה "דבר" נומקה לעיל ואילו היסוד "מרמה" מוגדר בסעיף 414 לחוק העונשין כ"טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעלפה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמיתית או שאינה נכונה" ומתקיים במצגיו הכוזבים של הנאשם בפני המתלוננת כאילו השקיעה באמצעותו כספים ואף צברה רווחים, מצגים שהובילו את המתלוננת למסור לו כספים ושיקים. נסיבות הביצוע מקימות חזקת מודעות שלא נסתרה. משכך, יש להרשיע את הנאשם בעבירה הנדונה.

83. הנאשם הודה, כאמור, בת/3 כי ביצע את רישום הפרטים על השיקים שקיבל מהמתלוננת וזייף במודע את חתימתה. הכחשותיו בנושא בהודעה קודמת, ת/1, או בבית המשפט (למעט אישור שזייף את החתימה אך בטענה כוזבת לפיה הדבר נעשה בהסכמת המתלוננת), אינן אמינות עלי. הודאתו בת/3 הולמת את דברי המתלוננת כי מסרה שיקים ואת העובדה כי לנאשם, ולא לה, הייתה סיבה למסרם לידי אריה יעיש ושרון ערבה להם חב הנאשם כספים, וזאת בהתאמה לשמות המוטבים המופיעים על העתקי השיקים שהוצגו. דובר, כפי שצוין לעיל, בשלושה שיקים שאחד מהם לא הופקד. כל אלה מקימים הן את עבירת הזיוף (וראו הגדרת המונח בסעיף 414 לחוק העונשין, בחלופה השלישית, כ"חתימת מסמך בשם פלוני ללא סמכות כדין, או בשם מדומה, באופן העשוי להיחזק כאילו נחתם המסמך בידי פלוני", ואת הגדרת "מסמך" באותו סעיף) והן את העבירה של שימוש במסמך מזויף החלה על מי אשר עושה שימוש ביוזעין במסמך המזויף, כפי שעשה הנאשם שימוש בשיקים המזויפים עת מסר אותם ליעיש ולערבה בקשר לחובותיו אליהם.

הכרעה

84. הנאשם מורשע בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.
85. בהסכמתם, ניתנת הכרעת הדין שלא במעמד הצדדים. **המזכירות תשלח אליהם עותק.**
86. טיעון לעונש יתקיים **ביום 3.10.17 שעה 14:15. המזכירות תזמן את הנאשם באמצעות שב"ס, ואם שוחרר יודא ב"כ הנאשם את התייצבותו.**

ניתנה היום, ד' תשרי תשע"ח, 24 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים